

Dönem : 1
Toplantı : 3

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı :

541

Milletlerarası sivil havacılık Anlaşmasına mükerrer 93 ncü madde eklenmesine ve 50 nci maddenin (a) fıkrasının değiştirilmesine dair protokollerin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı ve Dışişleri ve Ulaştırma komisyonları raporları (1/264)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 1816/2683

25 . 8 . 1962

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 21 . 8 . 1962 tarihinde kararlaştırılan «Milletlerarası Sivil Havacılık Anlaşmasına mükerrer 93 ncü madde eklenmesine ve 50 nci maddesinin (a) fıkrasının değiştirilmesine dair Protokollerin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı» gerekçesi ve ilişkileriyle birlikte bağlı olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

İsmet İnönü
Başbakan

G E R E K Ç E

Hükümetimizin de katılımıyla 7 Aralık 1944 te Şikago'da akıt ve imza edilerek Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından 5 Haziran 1945 te kabul edilip 12 Haziran 1945 gün ve 6029 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan ve 4749 sayılı Kanunla onaylanarak yürürlüğe konulmuş bulunan Milletlerarası Sivil Havacılık Anlaşmasının değiştirilmesiyle ilgili 94 ncü maddesinde :

« a) İşbu anlaşmanın tadili için her hangi bir teklif, Assamblenin sülusan ekseriyeti tarafından tasdik olunmalıdır. Ve bunu müteakıp tadil, Assamble tarafından tâyin edilecek bir adede baliğ olan devletler tarafından tasdik olunduktan sonra, tasdik etmiş olan devletler için meriyete girer. Bu maksatla tâyin olunan devletler adedi bütün Âkid Devletler adedinin sülusanından az olmayacaktır.

b) Assamble, tadilin bu hattı hareketi icabettirecek mahiyette bulunduğuna kaani olduğu takdirde, tadilin kabulünü tavsiye eden kararında tadilin meriyete girmesinden itibaren muayyen bir müddet zarfında bunu tasdik etmemiş bulunan her hangi bir devletin bu hareketi üzerine teşkilât âzalığının ve Konvansiyona iştirakinin sâkıdolması hükmünü vaz'edebilir.» denilmektedir.

1. Konvansiyonun IV ncü kısmındaki diğer devletlerin Konvansiyona kabul edilmesiyle ilgili 93 ncü maddesinde :

«91 ve 92 (a) numaralı maddelerde tasrih olunanlardan gayrı devletlerin, Dünya milletleri tarafından sulhün muhafazası için tesis olunabilecek her hangi bir umumi beynelmil teşkilâtın tas-

vibine tabi olmak şartıyla, Assamblenin beşte dört rey ile ve Assamblenin tâyin edebileceği şeraite tabi olarak, işbu Konvansiyona iştiraki kabul edilebilir; şu kadar ki, kabul için müracaat eden devlet tarafından elyevm cereyan eden harb içinde istilâya veya taarruza duçar olmuş bulunan herhangi bir devletin muvafakatini her seferde almak şarttır.»

denilmekte olup, Konvansiyona üye devletlerin hangi şartlar altında üyelikten çıkarılacağına veya üyelik hak ve imtiyazlarını kullanmaktan alıkonacağına dair Konvansiyonda her hangi bir madde bulunmadığı göz önüne alınarak, 27 Mayıs 1947 de Montreal'de toplanan Assamble, aşağıdaki madde mükerrer 93 ü koymaya karar vermiş ve 94 nci maddenin (a) fıkrasına göre bu değişiklik, 20 Mart 1961 de bunu onaylayan devletler için yürürlüğe girmiştir :

« Madde mükerrer 93.

a) Yukarıdaki 91, 92 ve 93 nci maddeler hükümlerine rağmen :

1. Birleşmiş Milletler tarafından kurulmuş veya Birleşmiş Milletlere bağlılığı olan Milletlerarası kurullardaki üyeliğine son verilmesi, Birleşmiş Milletler Genel Kurulunca tavsiye edilen bir Devlet Hükümetinin Milletlerarası Sivil Havacılık Teşkilâtındaki üyeliği otomatik olarak sona erer,

2. Birleşmiş Milletler üyeliğinden çıkarılan bir devletin, Milletlerarası Sivil Havacılık Teşkilâtındaki üyeliği, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu bu çıkarma kararına aksine bir tavsiye iştir-medikçe, otomatik olarak son bulur.

b) Yukarıdaki (a) fıkrası hükümleri sonucunda, Milletlerarası Sivil Havacılık Teşkilâtındaki üyeliği sona eren bir devlet, Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun tasvibi alındıktan sonra, müracaatı üzerine ve konseyin çoğunluğunun tasvibi ile yeniden Milletlerarası Sivil Havacılık Teşkilâtına alınabilir.

c) Birleşmiş Milletlerdeki üyelik hak ve imtiyazlarını kullanmaktan alıkonan teşkilât üyeleri, bu teşkilâtta üyelik hak ve imtiyazlarını kullanmaktan da, Birleşmiş Milletlerin isteği üzerine, alıkonulur.»

2 nci Konvansiyonun II nci kısmındaki, konseyin tarzı terekübü ve sureti intihabı ile ilgili 50 nci maddenin (a) fıkrasında :

«Konsey Assambleye karşı mesul daimî bir teşekkül olup, Assamble tarafından seçilecek 21 Âkid Devletten terekkübedecektir. İntihap, Assamblenin ilk toplantısında yapılacak ve her üç senede bir tekrar edilecektir. Bu suretle seçilen konsey âzaları müteakıp intihaba kadar vazife göreceklendir.» denilmekte olup, kuruluşundan bu yana üye sayısı bir buçuk misline yükselen Milletlerarası Sivil Havacılık Teşkilâtının bugünkü ihtiyaçlarını 21 kişilik konseyin sağlıyamıyacağı görülmüş, 19 Haziran 1961 de Montreal'de toplanan Assamble, konsey üye sayısının 6 daha artırılarak 21 den 27 ye çıkarılmasına karar vermiş, bunun için de Konvansiyonun 50 nci maddesinin (a) fıkrasındaki «21» rakamının «27» olarak değiştirilmesini teklif etmiştir.

9 Nisan 1962 ye kadar 25 üye devletçe onaylanan bu değişiklik, 56 nci üye devletin onaylama belgesi Milletlerarası Sivil Havacılık Teşkilâtı tarafından alınmasıyla yürürlüğe girecektir.

Gerek Konvansiyona üye devletlerin hangi şartlar altında üyelikten çıkarılacağını veya üyelik hak ve imtiyazlarını kullanmaktan alıkonacağını gösteren «madde mükerrer 93» ün eklenmesi, gerek Konsey üye sayısının 27 ye çıkarılması ile ilgili 50 (a) fıkrasındaki değişiklik tatbikatta karşılaşılan ihtiyacın ve üye devletler sayısının artmasının sonucudur. Zaruri olan bu değişikliklerin kabulü teşkilât ve memleketimiz menfaatlerine uygun ve faydalı görülmüştür.

Bu düşünce ile, anılan iki değişikliğin onaylanmasının uygun bulunması için, ilişik kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Dışışleri Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Dışışleri Komisyonu
Esas No. : 1/264
Karar No. : 71

11 . 10 . 1963

Yüksek Başkanlığa

Milletlerarası Sivil Havacılık Andlaşmasına mükerrer 93 ncü madde eklenmesine ve 50 nci maddenin (a) fıkrasının değiştirilmesine dair protokollerin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle Komisyonumuzda görüşüldü.

Tümü üzerinde cereyan eden müzakere neticesinde gerekçede belirtilen hususlarla derpiş olunan esaslar, Komisyonumuzca da yerinde görülmüş ve tasarı aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Ulaştırma Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Komisyon Başkanı yerine

Sözeü

Istanbul
C. Baban

Bursa

M. Tayyar

Denizli

S. Bosna

Koçaeli

N. Erim

Manisa

N. Yenişehirlioğlu

Rize

E. Yılmaz Akçal

Zonguldak

K. Esengin

Ulaştırma Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Ulaştırma Komisyonu
Esas No. : 1/264
Karar No. : 3

19 . 12 . 1963

Yüksek Başkanlığa

Dışışleri Bakanlığınca hazırlanan, Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 21 . 8 . 1963 tarihinde kararlaştırılan Milletlerarası Sivil Havacılık Andlaşmasına mükerrer 93 ncü madde eklenmesine ve 50 nci maddenin (a) fıkrasının değiştirilmesine dair protokollerin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı ve Dışışleri Komisyonu raporu ile birlikte Komisyonumuza havale olunmakla ilgili Hükümet temsilcileri de hazır oldukları halde görüşüldü :

Tasarının gerekçesinde belirtildiği üzere, 1945 yılında şikago'da imzalanan Milletlerarası Konseye 21 Devletin iştirakiyle Sivil Havacılık Andlaşmasını imzalamışlardır. Bu kere, günün ihtiyaçları gözönünde tutularak 21 kişilik Konseyin, 19 Haziran 1961 de Montral'de toplanan Asamble, Konsey üyesi sayısının altı üye daha artırılarak 27 üyeye çıkarılmasına, Andlaşmanın (50) nci maddesinin (a) fıkrasının bu yolda değiştirilmesine karar verilmiş ve ayrıca mükerrer 93 ncü maddenin Andlaşma metnine ilâvesiyle Birleşmiş Milletler Üyeliiğinden çıkarılan Devletin üyelik sıfatının düşeceği, Birleşmiş Milletlere tekrar alınabilmesi, Birleşmiş Milletler Genel Kurulunca kabul edildikten sonra Sivil Havacılık Konseyinin çoğunluğunun tasvibi ile üyeliiğe alınması öngörülmüştür.

Yukarıdaki izahattan ve Hükümet temsilcilerinin vermiş oldukları mütemmim malûmat yerinde görülerek tasarı Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir

Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Ulaştırma Komisyonu Başkanı Erzincan Z. Gündoğdu	Sözcü İstanbul H. Tıyanşan	Kâtip Balıkesir M. Okumuş	Bolu Z. Baltacıoğlu
Çorum N. Ahıskaloğlu	Kars R. Yalçın	Kayseri H. Gümüspala	Konya S. Aytan
Tekirdağ F. Mahramlı			

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Milletlerarası Sivil Havacılık Andlaşmasına mükerrer 93 ncü madde eklenmesine ve 50 nci maddenin (a) fıkrasının değiştirilmesine dair protokollerin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin de katılmasıyla Şikago'da 7 Aralık 1944 tarihinde akit ve imza edilerek 4749 sayılı Kanunla onanmış bulunan Milletlerarası Sivil Havacılık Andlaşmasına mükerrer 93 ncü madde eklenmesine ve 50 nci maddesinin (a) fıkrasının değiştirilmesine dair olan ilişik protokollerin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

21 . 8 . 1962

Başbakan İ. İnönü	Devlet Bakanı ve Bşb. Yardımcısı E. Alican
Devlet Bakanı ve Bşb. Yardımcısı H. Dincer	Devlet Bakanı ve Bşb. Yardımcısı T. Feyzioğlu

Devlet Bakanı H. O. Bekata	Devlet Bakanı R. Aybar
Devlet Bakanı N. Ökten	Adalet Bakanı A. K. Yörük
Millî Savunma Bakanı İ. Sancar	İçişleri Bakanı S. Kurutluoğlu
Dışişleri Bakanı F. C. Erkin	Maliye Bakanı F. Melen
Millî Eğitim Bakanı S. R. Hatipoğlu	Bayındırlık Bakanı İ. Seçkin
Ticaret Bakanı M. Ete	Sa. ve So. Y. Bakanı Y. Azizoglu
Güm. ve Tekel Bakanı O. Öztrak	Tarım Bakanı M. İzmen
Ulaştırma Bakanı R. Öçten	Çalışma Bakanı B. Ecevit
Sanayi Bakanı F. Çelikbaş	Ba. - Ya. ve Turizm Bakanı C. T. Karasapan
İmar ve İskân Bakanı F. K. Gökay	

Milletlerarası Sivil Havacılık Andlaşmasına mükerrer 93 ncü madde eklenmesine ve 50 ncü maddesinin (a) fıkrasının değiştirilmesine dair protokoller

Madde mükerrer 93

a) Yukarıdaki 91, 92 ve 93 ncü maddeler hükümlerine rağmen :

1. Birleşmiş Milletler tarafından kurulmuş veya Birleşmiş Milletlerle bağılı olan Milletlerarası kurullardaki üyeliğine son verilmesi, Birleşmiş Milletler Genel Kurulunca tavsiye edilen bir Devlet Hükümetinin Milletlerarası Sivil Havacılık Teşkilâtındaki üyeliği otomatik olarak sona erer,

2. Birleşmiş Milletler üyeliğinden çıkarılan bir Devletin Milletlerarası Sivil Havacılık Teşkilâtındaki üyeliği, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu bu çıkarma kararına aksine bir tavsiye ilıştirmedikçe, otomatik olarak son bulur.

b) Yukarıdaki (a) fıkrası hükümleri sonucu, Milletlerarası Sivil Havacılık Teşkilâtındaki üyeliği sona eren bir Devlet, Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun tasvibi alındıktan sonra, müracaatı üzerine ve Konseyin çoğunluğunun tasvibi ile yeniden Milletlerarası Sivil Havacılık Teşkilâtına alınabilir.

c) Birleşmiş Milletlerdeki üyelik hak ve imtiyazlarını kullanmaktan alıkonan teşkilât üyeleri, bu teşkilâtındaki üyelik hak ve imtiyazlarını kullanmaktan da, Birleşmiş Milletlerin isteği üzerine, alıkonurlar.

**Milletlerarası Sivil Havacılık Sözleşmesini
tadil eden protokol**

Milletlerarası Sivil Havacılık Teşkilâtı Genel Kurulu, 19 Haziran 1961 tarihinde Montreal'de aktedilen 13 ncü olağanüstü toplantısında sözleşmeye taraf devletlerin, konsey üyelerinin sayısının artırılması hususundaki umumi arzusunu tesbit ederek, konseyin 6 üyelikle daha tehzini, yani bu suretle üye sayısının 21 den 27 ye çıkarılmasını uygun görerek bu maksatla 7 Eylül 1944 tarihinde Şikago'da akdedilen Milletlerarası Sivil Havacılık Sözleşmesinin tadil edilmesini zaruri bularak, söz konusu sözleşmenin 94 ncü maddesinin (a) fıkrası hükümleri gereğince metni aşağıda kayıtlı sözleşmeyi tadil projesini 21 Haziran 1961 tarihinde kabul etmiştir:

Sözleşmenin 50 ncü maddesinin (a) fıkrasındaki 21 «yirmibir» teriminin 27 «yirmiyedi» ile değiştirilmesi.

Genel Kurul, söz konusu sözleşmenin 94 ncü maddesinin (a) fıkrası hükümlerine uygun olarak, bu tadilâtın yürürlüğe girmesi için tasdikleri gerekli taraf devlet sayısının 56 «ellialtı» olarak tesbit etmiş ve Milletlerarası Sivil Havacılık Teşkilâtı Genel Sekreterinin herbiri aynı derecede muteber olmak üzere Fransızca, İngilizce ve İspanyolca lisanlarında yukarıdaki tadilâta mütaallik aşağıdaki hükümleri muhtevi bir protokol hazırlanmasını kararlaştırmıştır.

Genel Kurulun yukarıda sözü geçen kararna uygun olarak, işbu protokol teşkilât genel sekreteri tarafından hazırlanmıştır.

İşbu protokol, Milletlerarası Sivil Havacılık Sözleşmesini tasdik etmiş veya sözleşmeye katılmış olan her devletin tasdikine arz edilecektir.

Tasdik vesikaları Milletlerarası Sivil Havacılık Teşkilâtına tevdi edilecektir.

İşbu protokol, protokolü tasdik edecek devletler hakkında 56 ncü tasdik vesikasının tevdi edildiği gün yürürlüğe girecektir.

Genel sekreter, işbu protokolün yürürlüğe gireceği tarihi derhal anılan sözleşmeye taraf veya sözleşmeyi imzalamış olan her devlete bildirecektir.

İşbu protokol, yukarıda sözü geçen tarihten sonra protokolü tasdik edecek olan her devlet hakkında, bu devlet tasdik vesikasını Milletlerarası Sivil Havacılık Teşkilâtına tevdi ettiği anda yürürlüğe girecektir.

Bu hususları teyiden genel kurul tarafından salâhiyetli kılınmış olan Milletlerarası Sivil Havacılık Teşkilâtı Genel Kurulunun XIII ncü Olağanüstü Toplantısı Başkanı ve Genel Sekreteri usulüne uygun olarak işbu protokolü imzalamışlardır.

Montreal'de 21 Haziran 1961 tarihinde bir nüsha olarak ve her biri aynı derecede muteber olmak üzere Fransızca, İngilizce ve İspanyolca dillerinde tanzim edilmiştir. İşbu protokol, Milletlerarası Sivil Havacılık Teşkilâtı arşivlerinde kalacak, Teşkilât Genel Sekreteri, 7 Aralık 1944 tarihinde Şikago'da akdedilen Milletlerarası Sivil Havacılık Sözleşmesine taraf veya sözleşmeyi imzalamış olan bütün devletlere, musaddak suretler gönderecektir.